
WEERT-HUSHOVEN.

AS DE DOEËDSKLOKKE LÓWE OEËVER 'T BOORELAND VAN WIEËRT

Zoe wi-j oeëveral op 't platteland in oos Limburg, zoe vingdje auch op de boetenij-je van Wieërt nog hiel sterk de naober-gemeenschap. Het volk ès t'r op deindanger aangewieëze, in gooi en kwaoj daag, in leef en leid, in wieëldje en 'ermooj. Dae op de boor woeëntj,¹⁾ hieët zun kraomnaober en zun groeëte naober,²⁾ en as hae mèt aan wiltj doen, dan hèltje vast aan de aoj naobergebroeëke, aan de naoberplichte en -rechte. Jaomer genug zeen d'r hieël vul van di-j aoj naobergebroeëke, di-j eige kluër en sfeer goove aan 't laeve boeëte de stad, en di-j det boetelaeve zoe sterrek en zoe schoeën maaddje, ongemerktj aan 't uutsterve. Toch ès nog neet alles ver-

loeëre. 't Schoeënste tuintj zich 't naobermètlaeve as ter onger de buurt eine haard zeek wuurtj of doeëd gieët. Dan mot alles wieke vuër de naoberplicht en dan ès ter auch geine dae achterblijftj.

't Begintj al zoe gauw as ter ergus 't ons Hieër mot gebracht waere. De ieërste buurt aan weerskante gieët aanzegge det ter dri-j aovendje vur de zeeke gebaetj mot waere. Auch gebeur-ut wul, det de naober dan 's aovus baejentjes nao 't Moeselkepelke trektj of nao Sinte Merte achter op Husseve. Mer awiel³⁾ heet Sinte Merte zowat hielemaal aafgedaon vur de Wieërter, allein van de kante van Maris, Beul en Zoerik uut, kriegtj hae nog vul aanluip. Mer as 's nachs de hong ligge te jonkere aan de koeëj, wei-je det ter unne doe-je ès in de naober. In 't stèrfhoes gaon drek de vinsters tów. Vreuger jaore woeërte dan de klokke geloetj en aan de meneer van trumpe kossje huure of 't vur unne manskaerel, e vroumes of e klein wècht woor. Nów gieët de buurt aan 't werrek en veural de ieërste naober mot 't werrek doen. As hae alles zoe ù bitje mèt de familie bekaltj heet, hebbe de naobestaondje zelluf nergus gein moote mieë mei-j. Zij trekke zich truk in ut sterfhoes, woe ut stil en doonker wuurtj. In de kamer, woe de doeje liktj ès unne zwerte dook vuur de speegel gehange en alle seeraod ès weggezatte. De vinsters blieve tów, zoelang as de doeje boeëve aerd liktj. De naoberluj doon 't boetewerk en zörrege vur 't vieë en de vrugte. Zij gaeve de doeëd aan bi-j de pestoer en op 't stadhoeës en regele alles vur de begrafenis. Vreuger moste ze auch de doeje aaflegge en 's nachs mèt twieë-je bi-j de doeje waake. Tieëge de aovundj keumtj de hiel buurt bi-j-ein in ut sterfhoes um, zoe wi-j det hètj, te „loeëte”. Mer gae motj neet meine det ze uch un hand gaeve en zegge „gecondoleerdj”; nein, eeme anders⁴⁾ kan det neet zoe wi-j unne statter, mer aan eur meneere wei-je det ze toch mèt uch mei-j laeve. Ieërst waere der zieëve Leeve Vrouwemègtjes⁵⁾ aangewieëze, en zès dregers. (Bi-j e wècht twieë jongkaerels en nog inkele schoeëljong as kruus- en flambouwdregers). Det ès de groeëtste ieër vur de naober det ze zelluf eure doeje nao de kerk en zun lèste röstplaats mooge drage. Dao stáon ze op en gae verzoemptj uch aan de buurt, as dè-jè eur dao te min vur achtj en dregers uut de stad laotj koome mèt hoeëg heuj en uneforme mèt blinkendje knuip en witte touwe. Vur unne ongetroudje motte der auch nog pelmkes gemaaktj waere doeër de buurmègtjes en motte der dri-j schoeëljong aangewieëze waere as pelmkesdregers. Verder kriege nog veer getroudje vroului-j aanzegging um vur de koffie te zörrege op de daag van de begrafenis en 's Zondus daonao bi-j de Roeëzekrans. Dan begintj 't eigelike loeëte. Dao zeen pepeerkes klaor gemaaktj mèt de naame van de familie en de plaats, woeë ze woeëne. Alle naoberminse, di-j in 't sterfhoes zeen, motte zoeë u pepeerke trekke (as de familie klein ès waere der auch blanco pepeerkes gemaaktj) en nao de plaatse di-j dao op staon mot hae ter liek gaon nuë-je. Auch

as de familie al gewaarschouwdj ès of as ze zelfs in de buuërt woeëntj, wurtj ter toch genuuëjt. Det huuërtj zoeë. En wi-j wieët detj auch ès en wi-j slecht waer 'tj auch kan zeen, ze gaon toch allemaol.

En as de daag van de begrafenis aangebroeëke ès, zeen ze weer allemaol present. Boeëte staon ze te wachte, de dregers, de Lieve Vrouwmègtjes, de pelmkesdregers, de buuërt en de familie. De vrouluj draage de voeël.⁶⁾ Eine van de naober stieët tur klaar mèt de hoeëg ker soonger plenk, en op e paar wiepkes,⁷⁾ wurtj de kist nieërgezate. 't Pèrd moog gein rungelkes⁸⁾ en auch gein blinkendj getuug aanhebbe. Un indje vuer de kerk, woe de pestoer 't liek keumtj aafhaole, wuurtj de kist van de ker aafgepaktj en op de burrie gezatte. De wiepkes waere opgestoeëte naeve de wieëg in de bieëk um dao te verrotte. Mèt trukneme of verburre maag neet. Dan trektj de hieële stoet onger ut lówe van de klokke nao de kerk. As ze later trukkoome van de kerkhof, wuuërtj ter in de kerk nog unne kruuswieëg gebaetj. De familie, de dregers en de Lieve Vrouwmègtjes waere dan in 't sterfhoeës op de koffie genuuëjt. Zoe 'n koffietaofel huuërtj ter nouw einmaal bij. De naotste familie kumtj op di-j meneer weer us tusse de minse. Op de schouf, op un taofel of op e kèstje stieët e kruus klaar tusse twee kerse en vur de zoeë-vulste kieër waere der weer vief oonze vaders en weesgegroeete gebaetj. Zoe'n koffietaofel bestong vreuger uut zwerte vlaaj, oeffte-vlaaj geheite; op vandaag uut boterhamme mèt kieës. 's Zondus daonao keumtj de familie nog us bi-j-ein um de Roezekrans te baeje in de kepel en um zich nog us te gooi te doon aan de koffie.

De naober hieët zien plicht weer gedaon en 't laeve gieët weer zunne gewoeëne gank. Mer 't deurtj neet lang of de buurt keumtj weer bi-j-ein, mer dan um te fieëste, um de mei-j op un hoeës te zette, um te drinke bi-j un broeëlufte, um mèt d'n eierschoeët te gaon⁹⁾ of woevur dan auch. Zoe ès 't laeve op de boor. Mooge det zoeë altieëd blieëve in 't booreland van oos Wieërt.

J. HENKENS.

---

¹⁾ „Op de boor woeëne” is de gewone uitdrukking voor „wonen buiten de stad”. ²⁾ De kraambuurt of de kleine buurt komt samen bij een geboorte; in de meeste andere gevallen de grote buurt of de „lieknaober”. ³⁾ Tegenwoordig. ⁴⁾ „eeme angers” is de uitdrukking voor de gewone man, iemand zonder bijzondere ontwikkeling. ⁵⁾ Zeven ongetrouwde meisjes, die de volgende morgen samen komen in het sterfhuus en vandaar uit biddende naar de kerk gaan. Oorspronkelijk bestond dit gebruik niet bij sterfgevallen van kinderen, tegenwoordig komt het ook vaak voor in deze gevallen. ⁶⁾ Deze werd een tijd lang voor het gezicht gedragen, daarna werd zij naar achter geslagen. De tijd hing af van de graad van bloedverwantschap. Vrouwen gaan nooit mee bij de begrafenis van hun echtgenoten of een van hun kinderen. Bij kleine kinderen gaan bovendien geen meisjes mee. ⁷⁾ De „wiepkes” (bosjes stroo) mogen niet verwijderd worden, omdat op elke voorbijganger de plicht rust voor deze overledene een kort gebed te storten. Oudere mensen bleven dan ook altijd even stilstaan langs de sloot, waar de „wiepkes” lagen. ⁸⁾ Bellen. ⁹⁾ Gezamenlijk kraambezoek, waarbij „natura” als feestgave worden meegebracht.